

In deze reeks zoomt COLLECT in op de positie van jonge kunstenaars in de hedendaagse (kunst)wereld. Waarom maakt hij of zij precies zo'n werk, waar komt de inspiratie vandaan en hoe ziet hij of zij de eigen positie in de kunstwereld. Deze maand is Sofie Muller (°1974, Lokeren) aan de beurt.

TEKST: ELIEN HAENTJENS FOTO: GUY KOKKEN

Sofie Muller

Intussen geniet kunstenaar Sofie Muller met haar emotioneel aangrijpende sculpturen en tekeningen binnen en buiten de landsgrenzen bekendheid. Afgelopen zomer mocht ze in de Biala Gallery in het Poolse Lublin tentoonstellen. Ze ging er in dialoog met Robert Kusmirowksi, de Poolse, internationaal gelauwerde kunstenaar met wie ze een voorliefde voor het verleden deelt. Vanaf eind januari toont ze haar nieuwe werk tijdens een solotentoonstelling bij Geukens & De Vil in Antwerpen.

Innerlijke mens

Opgroeien deed Sofie Muller als derde generatie in een antiquairsfamilie, waardoor ze de liefde voor kunst en antiek met de paplepel naar binnen kreeg. “In deze tentoonstelling leg ik voor het eerst expliciet de link met mijn achtergrond. Zo ga ik in dialoog met enkele stukken van oude meesters, waaronder een topstuk uit de collectie van mijn broer Jan en een Vlaamse anonieme barokke piëta van de zestiende eeuw uit mijn eigen verzameling. Die laatste vormde mijn voornaamste inspiratiebron. De aders en barsten die in de loop der tijd deel gingen uitmaken van de piëta inspireren me mateloos.”

“Voor mij drukken die barsten en oneffenheden de menselijke kwetsbaarheid uit. Ook in mijn eigen werk vormen die mentale kwetsuren en twijfels, of kortom de innerlijke mens, de rode draad.”

Menselijk albast

Ook voor het materiaalgebruik liet Muller zich inspireren door de piëta. Want voor haar nieuwe beelden gebruikt ze als basismateriaal albast. “Dankzij de adering en de semitransparantie benadert albast de menselijke huid erg sterk. Daardoor straalt albast een grotere kwetsbaarheid uit dan bijvoorbeeld marmer. Voor mijn sculpturen ga ik telkens op zoek naar stukken albast die een opmerkelijke erosie vertonen, stenen met littekens of holtes. Al blijft het toch altijd een verrassing wat er vanonder het ruwe oppervlak van de steen tevoorschijn zal komen als je hem begint te bewerken.”

“Af en toe voeg ik extra stukken travertijn, epoxy of minerale gesteenten toe die het geheel een bevreemdend karakter geven. Soms hang ik de hoofden geïsoleerd tegen de muur, soms leg ik ze rechtstreeks op de naakte vloer of soms op een doorleefd, vuil kussen, waardoor je een mooi spel tussen zacht en hard krijgt.”

Universele twijfels

Kenmerkend voor het oeuvre van Sofie Muller is haar werk in series. “Om de zoveel tijd wil ik een nieuwe techniek of materiaal verkennen. Nu is dat albast, hiervoor in de reeks *Psychonomics* onderzocht ik de relatie tussen de psyche en chemie aan de hand van magnetische sculpturen gecombineerd met medisch materiaal en laboglas. Daar nog voor werkte ik met brons en verbrand hout als basismateriaal voor een reeks levensgrote kindfiguren. **Telkens opnieuw verdiep ik mezelf volledig in een bepaalde techniek en materie: zo volg ik momenteel al twee jaar scholing voor ambachtelijk steenkappen.** Het is voor mij echt noodzakelijk om het metier onder de knie te krijgen, en zo zelf mijn stempel te kunnen drukken op het resultaat. Zo voelt deze techniek heel anders aan dan alle vorige. De werkwijze van steenkappen is helemaal anders dan het werken in klei. In klei bouw je op, je begint van nul. Bij steen haal je weg. Het is een proces van creatie door eliminatie. Het is terugkeren naar de essentie van de vorm.”

“Ondanks het diverse materiaalgebruik blijft mijn thematiek altijd dezelfde: een zoektocht naar de innerlijke mens, waarbij ik mentale processen probeer te verbeelden die niet te verbeelden zijn. Vaak stralen de beelden ook een grote eenzaamheid uit. De personages zitten gevangen in hun cocon en kunnen niet communiceren met de buitenwereld. In deze mentale portretten probeer ik diepmenselijke vragen en onzekerheden te verbeelden.”

“De ervaring leert me dat die twijfels universeel zijn. Ze raken mensen in België, maar evengoed in Polen of India. Daarom geef ik mijn beelden meestal geen duidelijk uitgesproken gezicht. Meestal is hun blik niet duidelijk te onderscheiden, en zijn ze ingetogen in zichzelf gekeerd. Om

diezelfde reden geef ik ze geen naam, maar een code als titel.”

Emotie is taboe

Toch is niet iedereen binnen de wereld van de hedendaagse kunst erg happig op het werk van Sofie Muller. “Je houdt ervan, of je verafschuwt het. Er is amper een tussenweg mogelijk. Dat het niemand onberoerd laat, stemt me tevreden. In de hedendaagse kunstwereld is er weinig plaats voor intiem werk.”

“Ook het uiten van emoties is nog steeds een taboe. Terwijl ik ervan overtuigd ben dat we net daaraan hoe langer hoe meer nood hebben. Want we leven in een zeer competitieve en rationele maatschappij, waarin het mannelijke de bovendhand voert. Bovendien zijn we als Vlamingen van nature eerder introvert en zeer individualistisch. Willen we onze maatschappij leefbaar houden, dan moeten we meer empathie, een eerder vrouwelijke eigenschap, in onze maatschappij integreren. Dus ook in de kunst is er nood aan meer emotioneel, sensibel werk.”

Buiten de lijntjes

Dat Sofie Muller wel vaker buiten de lijntjes van de hedendaagse kunstwereld kleurt, heeft veel te maken met de omgeving waarin ze opgroeide. “Al tijdens mijn opleiding was ik de vreemde eend in de bijt. Zo koos ik bijvoorbeeld meer voor klassieke materialen dan mijn klasgenoten. Of hecht ik veel belang aan de technische perfectie. Die elementen zijn een rechtstreeks gevolg van mijn opvoeding in een antiquairsfamilie. Door continu omgeven te zijn door kunst en antiek leefden we een beetje in een bubbel, weg van de realiteit. Ook nu trek ik me vaak terug in mijn eigen biotoop.”

Een ander aspect waar Muller mee opgroeide was de relatie tussen kunst en handel. “Van jongs af aan ervoer ik de enorme dualiteit tussen kunst en commercie. Deze twee stonden voor mij haaks tegenover elkaar. **Ik leerde als antiquairsdochter welke maatstaven er in acht worden genomen voor de aankoop van een stuk, en ontwikkelde zelf een oog voor kwaliteit. Uiteindelijk is dat het enige criterium dat altijd blijft gelden.**”

SOFIE MULLER

‘Alabaster Mentalis. Sofie Muller in dialogue with 16th-18th century marble and alabaster sculptures’
Geukens & De Vil
Leopoldplaats 12
Antwerpen
www.geukensdevil.com
t/m 04-03
www.sofiemuller.be

